

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

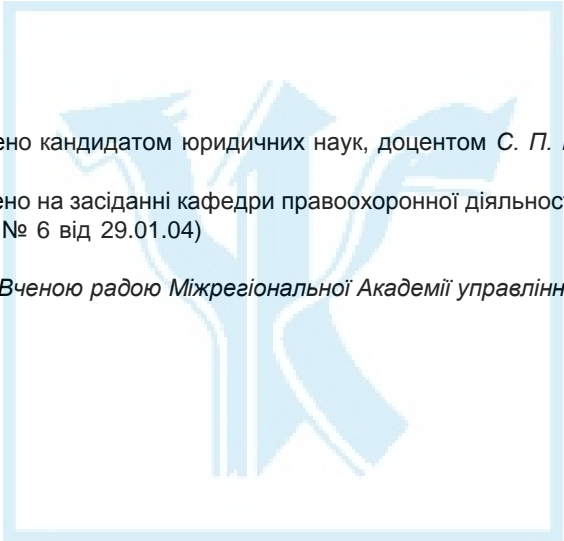

МАУП

МАУП

Київ 2004

Підготовлено кандидатом юридичних наук, доцентом *С. П. Кондраковою*

Затверджено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності
(протокол № 6 від 29.01.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Кондракова С. П. Методичні вказівки до виконання семінарських завдань з дисципліни “Судові та правоохоронні органи України” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2004. — 11 с.

Методичні вказівки містять пояснювальну записку, план семінарських занять з дисципліни “Судові та правоохоронні органи України”, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Семінарські заняття з дисципліни “Судові та правоохоронні органи України” мають сприяти поглибленому засвоєнню знань, здобутих на лекціях і під час самостійного вивчення предмета. На семінарських заняттях студент повинен перевірити і закріпити свої знання, розкрити творче мислення через набуття навичок усного викладання матеріалу; навчитися застосовувати здобуті знання у практичній діяльності.

Підготовка студентів до семінарських занять потребує глибокого вивчення законів та інших нормативних актів, які регулюють діяльність судових і правоохоронних органів (Конституція України, закони України “Про судоустрій України”, “Про статус суддів”, “Про Вищу раду юстиції”, “Про міліцію”, “Про прокуратуру”, “Про Конституційний суд України”, “Про службу безпеки України”, “Про нотаріат”, “Про адвокатуру” та ін.). Особливу увагу слід приділити малій судовій реформі, тобто законам України, згідно з якими 21 червня 2001 р. у було внесено суттєві зміни до Кримінально-процесуального кодексу України, законів, що регламентують діяльність прокуратури, органів внутрішніх справ, а також закон України “Про судоустрій України” від 7 лютого 2002 р. з прийняттям якого умовно закінчився перший етап судової реформи у державі.

Для виконання завдань і конспектування окремих положень законодавства і наукової літератури студент повинен мати окремий зошит, записи в якому контролює викладач.

Студенти, які були відсутні на семінарському занятті, відпрацьовують тему цього заняття самостійно і складають її викладачеві.

Необхідною умовою засвоєння матеріалу курсу є обов'язкова самостійна робота студентів над кожною темою, вивчення матеріалів практичної роботи судових і правоохоронних органів, аналіз різних точок зору з найважливіших питань курсу, розвиток умінь критично сприймати різні концепції щодо діяльності правоохоронних органів.

При вивченні дисципліни “Судові та правоохоронні органи України” слід спиратися на закріплені у Конституції України принципи верховного права, пріоритетності забезпечення прав і законних інтересів людини і громадянина, конституційні засади судочинства.

**ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ
“СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ”**

**Заняття 1. Предмет, система й основні поняття курсу
“Судові та правоохоронні органи України”**

1. Предмет і система курсу “Судові та правоохоронні органи України”.
2. Основні поняття курсу:
  - судова влада, основи здійснення правосуддя;
  - прокуратура, прокурорський нагляд;
  - адвокатура;
  - нотаріат;
  - органи внутрішніх справ;
  - міліція;
  - служба безпеки;
  - органи дізнання і досудового слідства;
  - органи юстиції.
3. Зв'язок курсу з іншими навчальними дисциплінами.
4. Правові джерела курсу.
5. Поняття правоохоронної діяльності, її відмінні ознаки, види.
6. Правосуддя: його завдання, функції, засади здійснення.
7. Державна програма судової реформи.

Література [1; 2; 4; 7; 10; 14–16; 24; 26; 29; 30]

Заняття 2. Судова система України

1. Поняття і структура чинної судової системи України.
2. Характеристика конституційних засад судочинства:
  - законність;
  - здійснення правосуддя виключно судами;
  - рівність усіх учасників процесу перед законом і судом;
  - незалежність і недоторканість суддів і підкорення їх лише закону;
  - гласність судового процесу та його фіксування технічними засобами;
  - одноособовий і колегіальний розгляд судових справ;
  - забезпечення обвинуваченому і підсудному права на захист;

- змагальність сторін і свобода у наданні ними суду своїх доказів і доведенні перед судом їх переконливості;
  - підтримання прокурором державного обвинувачення в суді;
  - забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду;
  - обов'язковість рішень суду;
  - доведеність провини.
3. Статус суддів, вимоги до суддів.
  4. Порядок обрання (призначення) суддів.
  5. Обов'язки суддів.
  6. Гарантії незалежності суддів, їх недоторканість.
  7. Дисциплінарна відповідальність суддів.
  8. Вища рада юстиції, її склад, повноваження.
  9. Система судів загальної юрисдикції.
  10. Місцеві суди, їх склад. Порядок призначення суддів місцевих судів. Повноваження місцевого суду.
  11. Апеляційний суд, його склад, повноваження. Судові палати апеляційного суду. Апеляційний суд України.
  12. Види військових судів, їх компетенція.
  13. Вищі спеціалізовані суди, їх статус, склад. Повноваження вищих спеціалізованих судів.
  14. Система господарських судів України, їх завдання, основні напрями та принципи діяльності.
  15. Верховний Суд України — найвищий судовий орган у системі судів загальної юрисдикції. Повноваження судових палат Верховного Суду України. Президія та Пленум Верховного Суду України.
  16. Конституційний Суд України, його склад, завдання і принципи діяльності, повноваження.

Література [1–3; 6; 7; 11; 14; 23; 24; 30]

Заняття 3. Органи юстиції України

1. Органи юстиції України, їх структура, завдання.
2. Міністерство юстиції України, його функції, повноваження.
3. Структура й організація діяльності Міністерства юстиції України.
4. Завдання і функції Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, облас-

них управлінь юстиції, Київського і Севастопольського міських управлінь юстиції.

5. Завдання і функції районних у містах, міських (міст обласного значення) управлінь юстиції.
6. Державна виконавча служба в системі Міністерства юстиції України.

Література [1; 19–22; 29; 30]

Заняття 4. Прокуратура України

1. Прокуратура, її основні функції, принципи організації та діяльності, система органів прокуратури.
2. Поняття прокурорського нагляду, його завдання.
3. Генеральна прокуратура України.
4. Порядок призначення і повноваження Генерального прокурора України.
5. Структура органів прокуратури.
6. Прокурорський нагляд. Нагляд за додержанням (виконанням) законів (загальний нагляд) і його предмет.
7. Нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, зміст цього нагляду.
8. Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. Предмет цього нагляду.
9. Зміст, функції підтримання державного обвинувачення у суді; форми представництва інтересів громадян і держави в суді.

Література [1; 2; 6; 15; 16; 24; 30]

Заняття 5. Служба безпеки України

1. Поняття і місце Служби безпеки України в системі правоохоронних органів України.
2. Основні завдання, функції та принципи діяльності СБУ.
3. Система і структура СБУ.

4. Повноваження Служби безпеки України.
5. Контроль і нагляд за діяльністю СБУ.

Література [1; 2; 7; 12; 24; 30]

Завдання 6. Органи внутрішніх справ

1. Органи внутрішніх справ у системі правоохоронних органів, їх завдання й основні напрями діяльності.
2. Система органів внутрішніх справ.
3. Міністерство внутрішніх справ України, його структура, повноваження.
4. Структура місцевих (територіальних) органів внутрішніх справ.
5. Міліція: завдання, структура, напрями діяльності. Правові підстави застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, вогнепальної зброї.
6. Контроль і нагляд за діяльністю міліції.

Література [1; 7–9; 15; 18; 29; 30]

Заняття 7. Органи досудового розслідування: дізнання, досудове слідство

1. Поняття досудового розслідування та його завдання і форми.
2. Система органів досудового слідства, їх види, завдання.
3. Розмежування компетенції підрозділів досудового слідства.
4. Процесуальна самостійність слідчих, повноваження керівників слідчих підрозділів.
5. Відносини слідчих з прокурором і начальниками слідчих підрозділів.
6. Органи дізнання в Україні, їх система і повноваження. Процесуальна функція органів дізнання.
7. Порядок провадження дізнання у кримінальних справах.
8. Процесуальний стан працівника органу дізнання.
9. Контроль і нагляд дізнання та досудового слідства.

Література [1; 2; 15; 29; 30]

Завдання 8. Адвокатура України. Нотаріат в Україні

1. Поняття адвокатури; принципи, організаційні форми і види адвокатської діяльності.
2. Права й обов'язки адвоката.
3. Професійні гарантії адвокатської діяльності.
4. Кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури та їх повноваження. Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури, її склад, повноваження. Указ Президента України від 30.09.99 “Про деякі заходи щодо підвищення рівня роботи адвоката”. Єдиний реєстр адвокатів України.
5. Дисциплінарна відповідальність адвоката.
6. Підстави припинення адвокатської діяльності.
7. Поняття нотаріату в Україні, завдання нотаріату, принципи і функції його діяльності.
8. Правовий статус нотаріуса, його права й обов'язки.
9. Організаційна побудова нотаріату в Україні.
10. Державні нотаріальні архіви.
11. Приватна нотаріальна діяльність.
12. Загальний порядок вчинення нотаріальних дій.

Література [1; 2; 11; 14–17; 23; 25; 29; 30]

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Конституція* України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. — К.: Преса України, 1997. — 80 с.
2. *Закон* України “Про судоустрій України” від 07 лютого 2002 р. — К.: Атіка, 2002.
3. *Закон* України “Про статус суддів” від 15 грудня 1992 р. із змінами, внесеними від 21.06.01.
4. *Закон* України “Про Вищу раду юстиції” від 15 січня 1998 р.
5. *Закон* України “Про Конституційний суд України” від 16 жовтня 1996 р.
6. *Закон* України “Про прокуратуру” від 5 листопада 1991 р. // Прокуратура в Україні. — К.: Юрінком Інтер, 2000; Ст. 8 (із змінами від 12 липня 2001 р.) // Уряд. кур'єр. — 2001. — № 132. — 26 лип.
7. *Закон* України “Про міліцію” від 20 грудня 1990 р. із змінами, внесеними Законом України “Про внесення змін до Закону “Про міліцію” від 21 червня 2001 р.

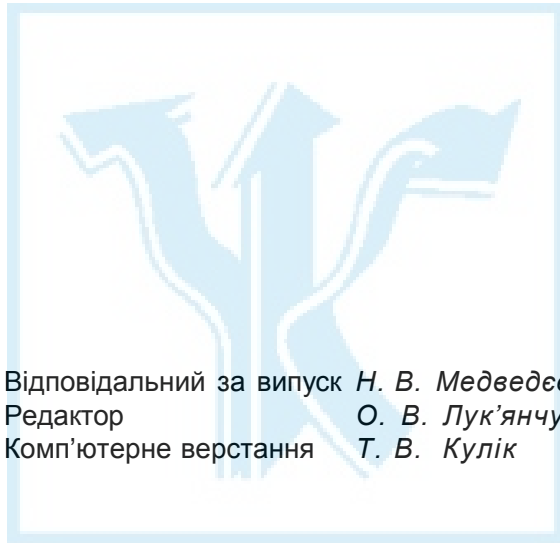

8. Закон України “Про загальні структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України” від 10 січня 2002 р.
9. Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність” від 18 лютого 1992 р.
10. Закон України “Про нотаріат” від 2 вересня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 39. — Ст. 383; 1998 — № 35 — ст. 241; 2000 — № 32 — ст. 245; № 50 — ст. 257.
11. Закон України “Про адвокатуру” від 19 грудня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 9. — С. 62.
12. Закон України “Про Службу безпеки України” від 25 березня 1992 р.
13. Закон України “Про державну податкову службу в Україні” від 4 грудня 1990 р.
14. Коментар до Закону “Про судоустрій України”. — К.: Юрінком Інтер, 2003.
15. Кримінально-процесуальний кодекс України із змінами, внесеними 21.06.01 Законом України “Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України” // Голос України. — 2001. — № 110. — 5 лип.
16. Цивільний процесуальний кодекс України із змінами, внесеними Законом України “Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України” від 21.06.01 // Голос України. — 2001. — № 116. — 5 лип.
18. Положення “Про Міністерство внутрішніх справ України”: Затв. Указом Президента України від 17 жовтня 2000 р. № 1138/2000.
17. Інструкція про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Затв. наказом Мінюсту України від 18 червня 1994 р. № 18/5 із змінами, внесеними згідно з наказом Мінюсту від 12 серпня 1996 р. № 21/5, від 31 березня 1997 р., № 26/5, від 27 травня 1997 р. № 41/5 // Законодавство України про нотаріат: Бюл. законодавства і юрид. практики України. — 1998. — № 5.
19. Положення про Міністерство юстиції України: Затв. Указом Президента України від 30 грудня 1997 р. № 1396/97.
20. Положення про Головне управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, обласні, Київське та Севастопольське міські управління юстиції: Затв. наказом Міністерства юстиції України від 5 лютого 1999 р. № 9/5 // Офіц. вісн. України. — 1999. — № 6.

21. *Положення про районні, районні у містах, міські управління юстиції*: Затв. наказом Міністерства юстиції України від 5 лютого 1999 р. № 9/5 // Офіц. вісн. України. — 1999. — № 6.
22. *Положення про районний, міський відділ державної виконавчої служби*: Затв. наказом Міністерства юстиції України від 16 липня 1999 р. № 43/5 // Офіц. вісн. України. — 1999. — № 30.
23. *Бойко В. Ф., Євдокимов В. О., Юлдашев О. Х.* Право людини на правосуддя (судове право України): Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003.
24. *Бондаренко І.* Правоохоронна діяльність і правоохоронні органи // Право України. — 2003. — № 4.
25. *Варфоломеева Т., Гончаренко С.* Науково-практичний коментар до Закону України “Про адвокатуру” // Законодавство про адвокатуру і адвокатську діяльність. — К.: Юрінком Інтер, 2003.
26. *Прилуцький С. В.* Актуальні питання статусу незалежного судді // Держава і право: Зб. наук. праць. — Вип. 9. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Спілка юристів України. — 2001. — С. 159–167.
27. *Селіванов А. О.* Організація судової влади в Україні. — К.: Юрінком Інтер, 2002.
28. *Семаков Г. С., Кондракова С. П.* Нотаріат в Україні: Курс лекцій. — К.: МАУП, 2001.
29. *Суд, правоохоронні та правозахисні органи України*: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2002.
30. *Судові та правоохоронні органи України*: Зб. закон. і нормат. актів. — К.: Міністерство внутрішніх справ України; Київський інститут внутрішніх справ при НАВСУ, 2003.

З М І С Т

Пояснювальна записка	3
План семінарських занять з дисципліни “Судові та правоохоронні органи України”	4
Список рекомендованої літератури	8

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *О. В. Лук'янчук*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП

Зам. № ВКЦ-1751

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП